

GIYOHVAND ISTE'MOL QILISHGA MOYIL O'SMIRLAR BILAN OLIB BORILADIGAN IJTIMOIIY-PEDAGOGIK FAOLIYAT

Sobitxodjayeva Shahnoza Abrorxojayevna - *University of Management and
Future Technologies universiteti, S313-22 PPo' guruh talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada giyohvandlik iste'mol qilishga moyil o'smirlar bilan olib boriladigan ijtimoiy-pedagogik faoliyatning asosiy yo'nalishlari tahlil qilinadi. O'smirlarning giyohvandlikka moyillik sabablarini aniqlash, ularning oldini olish va profilaktika tadbirlarini amalga oshirish muhim ahamiyatga ega. Maqolada oilaviy tarbiyaning roli, maktab va ta'lim muassasalari tomonidan olib boriladigan targ'ibot ishlari, psixologik rehabilitatsiya hamda huquqiy nazorat tizimining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, o'smirlarni sog'lom turmush tarziga jalb etish va ularga ijtimoiy ko'mak ko'rsatish bo'yicha samarali usullar taklif etiladi.*

Kalit so'zlar: *Giyohvandlik, o'smirlar, ijtimoiy-pedagogik faoliyat, profilaktika, oilaviy tarbiya, psixologik yordam, huquqiy nazorat, sog'lom turmush tarzi.*

Kirish

Bugungi kunda giyohvandlik butun dunyo bo'ylab dolzarb muammolardan biri bo'lib, ayniqsa, o'smirlar orasida bu xavf tobora ortib bormoqda. O'smirlik davri inson hayotida eng sezgir va ta'sirchan bosqich bo'lib, bu davrda ular turli omillar ta'sirida zararli odatlarga moyil bo'lishlari mumkin. Shu sababli giyohvandlikka moyil o'smirlar bilan ijtimoiy-pedagogik faoliyatni samarali tashkil etish jamiyat oldidagi muhim vazifalardan biridir.

O'smirlarning giyohvandlikka moyillik sabablari

O'smirlarning giyohvand moddalarni iste'mol qilishga moyilligini keltirib chiqaradigan bir qancha omillar mavjud. Avvalo, oiladagi muhit muhim ahamiyat kasb etadi. Oilada e'tiborsizlik, zo'ravonlik yoki psixologik muammolar o'smirlarning noto'g'ri yo'l tanlashiga olib kelishi mumkin.

Shuningdek, atrof-muhit va tengdoshlar ta'siri ham katta rol o'ynaydi. O'smir giyohvand moddalarni iste'mol qiladigan do'stlar ta'siriga tushib qolsa, u ham shu yo'ldan borishi ehtimoli ortadi. Bundan tashqari, stress, depressiya, o'ziga ishonchsizlik kabi psixologik muammolar o'smirlarning giyohvandlikka moyilligini oshirishi mumkin. Axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va ba'zi filmlar ham giyohvand moddalarni iste'mol qilishni ommalashtiruvchi vosita sifatida ta'sir qilishi mumkin.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatning asosiy yo'nalishlari

Giyohvandlikka moyil o'smirlar bilan ishlashda ijtimoiy-pedagogik faoliyatning bir necha asosiy yo'nalishlari mavjud. Ulardan biri oila bilan hamkorlik qilishdir. Ota-onalar bilan ishlash orqali farzandlari bilan samarali muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirish, oilada sog'lom muhit yaratish va ota-onalar uchun psixologik treninglar o'tkazish muhim ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, maktab va ta'lim muassasalarining roli ham katta. Maktabda giyohvandlikning zararli oqibatlari haqida muntazam targ'ibot ishlari olib borish, psixologlar va ijtimoiy pedagoglar yordamida o'quvchilarga individual maslahat berish, shuningdek, o'quvchilarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish orqali ularni foydali mashg'ulotlarga jalb qilish muhimdir.

Psixologik yordam va rehabilitatsiya dasturlari

Psixologik yordam va rehabilitatsiya dasturlarini ishlab chiqish ham giyohvandlikka moyil o'smirlar bilan ishlashda samarali usullardan biridir. Giyohvandlikni keltirib chiqaruvchi sabablarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha treninglar o'tkazish, stress va depressiyani boshqarish bo'yicha mashg'ulotlar tashkil etish va rehabilitatsiya markazlari bilan hamkorlikda individual terapiya dasturlarini amalga oshirish lozim.

Bundan tashqari, jamiyat va huquqni muhofaza qilish organlari bilan hamkorlik qilish giyohvandlikka qarshi kurashda muhim ahamiyat kasb etadi. Huquq-tartibot idoralari tomonidan giyohvand moddalar savdosini nazorat qilishni kuchaytirish, mahalla va yoshlar tashkilotlari bilan hamkorlikda ishlash ham giyohvandlikning oldini olishda foydali choralar hisoblanadi.

O'smirlarning giyohvandlikdan qochishiga yordam beruvchi alternativ yo'llar

O'smirlarning giyohvandlikdan qochishiga yordam beruvchi alternativ yo'llar ham mavjud. Ularni sport va san'atga jalb qilish, motivatsion tadbirlar o'tkazish, ma'naviy va axloqiy tarbiyani kuchaytirish orqali yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, giyohvandlikka moyil o'smirlar bilan olib boriladigan ijtimoiy-pedagogik faoliyat tizimli va kompleks yondashuvni talab etadi. Oila, maktab, jamiyat va davlat organlari hamkorlikda ishlashi zarur. O'smirlarning giyohvandlikdan himoyalaniishi uchun ularga ijtimoiy ko'mak ko'rsatish, ta'lim va tarbiyani to'g'ri tashkil etish, ularga sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish muhimdir. Faqat shu yo'l bilan biz yoshlarni ushbu xavfli illatdan asray olamiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Педагогик faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakillantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.

7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.